

ТЕМА ЧИСЛА: ДЕРЖАВА І ГРОМАДЯНСЬКІ ПРОТЕСТИ

Переднє слово

Круглі столи, які систематично зорганізовує і проводить «Філософська думка», виражають пріоритетну зацікавленість журналу в полеміці, аргументованому дискурсі, у всебічному й неупередженому обговоренні проблем, актуальних як для філософської теорії, так і для суспільної практики сьогодення. Тема, обрана для обговорення цього разу, має особливе, непересічне значення. Дискусія «Держава і громадянські протести» артикулює питання про владу та громадянське суспільство, про їхню природу, стосунки, взаємодію задля демократичних зрушень, а також можливе протистояння у відомій усім нам формі протестів. Ідеться про сутність самих протестів як станів суспільного й політичного життя в контексті сучасного українського державотворення.

Наші обговорення зазвичай мають міждисциплінарний характер, як і самі обговорювані проблеми. Втім, у даному випадку «гарячої теми» ми маємо навіть «дуже міждисциплінарний» характер обговорення, оскільки до нього долучилися не лише представники різних секторів Академії наук, а й відомі представники політикуму, громадські активісти — ті з них, які були чи є зараз лідерами протестних рухів. Серед нас присутні також ті, хто тою чи тою мірою ідейно підтримує або критично оцінює протести в соціальних мережах, хто здійснює соціологічну аналітику протестних настроїв та, взагалі, серйозно впливає на громадську думку щодо розуміння явища протестів в Україні і до Майдану, і після нього — як усередині країни, так і зовні. Ми фактично вперше робимо такий синтез авторитетних голосів із великим прицілом на майбутнє, на те, щоб академічна спільнота, громадські діячі й політики відчували свою спільність у розв'язанні нагальних питань, які стоять перед суспільством, що є надзвичайно важливим для демократичного реформування країни.

Дискусія, яку ми оприлюднюємо тут, відрізняється від уже звичних ситуативних суперечок у соціальних мережах між прихильниками ідейних і реальних протестів, котрих об'єднує невдоволення практичним станом справ після високих очікувань Майдану, з одного боку, а з іншого — тими, хто вважає, що протести заважають еволюційному поступовому руху реформ у заданому Майданом напрямку, що особливо небезпечно в умовах зовнішньої агресії та інтервенціонізму путінської Росії. Тому в цій дискусії ми намагалися зрозуміти суттєві виміри громадянського протесту. Ми певні, що це здатне допомогти представникам різних гілок влади адекватніше реагувати на наявні та потенційні протести. Це, сподіваємось, також допоможе усвідомити і роль протестів, і можливе ставлення до них із боку громадян.

Унаслідок цього матеріали круглого столу, присвяченого явищу громадянських протестів стосовно державної системи, можуть бути корисні не лише суспільствознавцям і політологам — науковцям та експертам. Ми певні, що проведена дискусія має практичні результати й тому здатна зацікавити політиків різного рівня можливістю застосування висловлених тут ідей і поглядів для визначення власних політичних орієнтирів. Намагання прояснити суть протестів на цьому круглому столі може зацікавити також багатьох громадян, які могли свого часу так чи так брати участь у Помаранчевій революції або Євромайдані та Революції Гідності й хотіли б глибше розібратися у суті вітчизняних протестних рухів.

Принагідно редакція журналу висловлює велику подяку всім учасникам круглого столу, які, незважаючи на зайнятість у межах основної діяльності, виділили час та знайшли можливість зупинитися, зібратися і висловити свої думки та позиції щодо явища громадянських протестів.